

**MEHMET YILDIRIR, SONGÜL KADIOĞLU,
SEVGİ IŞIK, KADASTRO MEKTEB-İ ÂLÎSİ
(KADASTRO MESLEK OKULUNUN
TARİHÇESİ VE KAYNAKLARI), ANKARA
2021, 237 s.**

Hatice ORUÇ*

Kadastro Mekteb-i Âlisi (Kadastro Meslek Okulunun Tarihi ve Kaynakları) isimli kitap 2021 yılının Aralık ayı içerisinde okuyucuyla buluşmuştur. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü yayını olan kitap, Mehmet Yıldırım, Songül Kadioğlu ve Sevgi Işık tarafından kaleme alınmıştır. Bu kitap, yine aynı kurumun yayını olan *Türkiye Kadastrounun Tarihi. Kadastro Taribinin Kaynakları* başlıklı kitabın bir tamamlayıcısı gibi görünmektedir.

Türkiye’de 1911 senesinde açılmış olan ilk Kadastro Meslek Okulu’nun kuruluşu, tarihsel gelişim süreci hakkında belge ve kaynaklara dayalı bir çalışma daha önce yapılmamıştır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan kitap bu anlamda bir ilke işaret etmektedir ve kitapta bu okulun tarihi bütün yönleriyle ortaya koyulmaktadır.

A4 ebadında 237 sayfa olan kitap, Giriş ve Dört Bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında (s. 15-34) Osmanlı Devleti’nde ilk kadastro çalışmalarının seyrine kısaca yer verilmiştir. Birinci Bölüm *Osmanlı Dönemi Kadastro Mektebi (1911-1916)* başlığını taşımakta ve konu alt başlıklar halinde işlenmektedir (s. 37-61). Kadastro mektebinin kuruluşunu hazırlayan şartlar ve kuruluşu anlatılmaktadır. Defter-i Hakani Nazırı Mahmud Esad Efendi’nin gayretleri sonucunda 1911 yılında İstanbul’da Sultanahmet’teki Devlet-i Hakani Nezareti binası içerisinde Kadastro Mektebi açılmıştır. Mektebe ilk öğrenci kaydının 30 Eylül 1911 tarihinde yapılmış olması sebebiyle, yazarlar Mekteb’in “resmi ve fiili” kuruluş tarihini de bu tarihe yerleştirmektedirler. Bundan kısa bir süre sonra, 25 Ocak 1912’de Kadastro Mektebi, Kadastro Mekteb-i Âli olarak tasdik edilmiştir. Mektep 1914 yılında

* Prof. Dr. A. Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Tarih Bölümü. horuc@ankara.edu.tr., ORCID:0000-0003-2185-1640

Makalenin Geliş Tarihi: 20.01.2022 Makalenin Kabul Tarihi:26.01.2022

Birinci Dünya Savaşı sebebiyle kapatılıncaya kadar faaliyet göstermiştir. Birinci Bölümde 1911-1914 yılları arası dönemde Mektep'le ilgili olarak kurucusundan öğretmenlerine, ilk öğrencilerinden ders kitaplarına kadar pek çok konu fotoğraf ve belgelerle ortaya koyulmaktadır. 1914 yılında Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması ve umumi seferberlik ilan edilmesiyle birlikte okul kapanmış, 14 Mart 1916 tarihinde ise lağvedilmiştir. Kitapta okulun öğrencilerinin umumi seferberlik ilanıyla birlikte sefere katıldıkları, bunlardan 20 öğrencinin çeşitli cephelerde şehit oldukları yine belgeleriyle ortaya koyulmaktadır. Kaynaklara yansıdığı kadarıyla yalnız bir öğrencisi geri dönen okul, öğrenci bulunamadığı için 1925 yılına kadar kapalı kalmıştır.

Cumhuriyet Dönemi Kadastro Mektebi (1915-2021) başlıklı İkinci Bölüm'de (s. 67-105), Kasım 1925'de TBMM kararıyla Ankara'da tekrar açılan Kadastro Mektebi'nin bundan sonraki tarihsel süreci, kullanılan binalar, öğrenciler, ders kitapları ve çeşitli çizimlerin görselliğinde okuyucuya sunulmaktadır. Bu görseller gazete haberleri ve okula ait etkinlik fotoğraflarıyla da desteklenerek, Kadastro Meslek Okulu'nun kayıt, ders geçme, mezuniyet gibi tüm detayları ortaya koyulmaktadır. Okula 1936 tarihi itibarıyla kız öğrenciler alındığı, 1941 yılında ise ilk defa olarak okulun idaresine bir kadının atandığı görülmektedir: Ünlü Göz Tabibi Mehmet Esat Paşa'nın eşi ve Hasan Hilmi Paşa'nın kızı olan Makbule Hanım. Kitapta yer alan bilgiye göre Mektep tarihinde tespit edilebilen tek kadın müdür de Makbule Hanım'dır. Bu bölümde ayrıca, idarî olarak Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'ne bağlı Okulun süreç içerisindeki yönetmelikleri ve idarî değişiklikleri anlatılmaktadır. Kısa olan Üçüncü Bölümde (*Millî Eğitim Bakanlığına Devir Süreci (1994-2021)*) ise, Okul'un *Anadolu Tapu ve Kadastro Meslek Lisesi*'ne dönüşümü ve Millî Eğitim Bakanlığı'na devredilmesi gibi süreçler anlatılmaktadır.

Kitabın Ekler biçiminde düzenlenmiş son bölümünde (s. 108-229), Mekteb'in tarihi için önemli kaynaklara yer verilmektedir. Okula ait İlk Talimatname ile Osmanlı Dönemi'ndeki ilk öğrenci kayıt defterlerinin transkript edilerek verilmesi, ileride bu konuda araştırma yapmak isteyenlere önemli istatistiki bilgileri hazır olarak sunmaktadır. Her ne kadar kitapta 1911 yılından başlayıp günümüze uzanan süreç çok sayıda fotoğrafla birlikte sunulmuşsa da yine bu son bölümde özel bir fotoğraf arşivine de yer verildiği görülmektedir. 1930 yılından itibaren çeşitli arşiv ve koleksiyonlar ile okul yıllıklarından toplanan fotoğraflar, okulun tarihsel seyrini göstermekle kalmıyor, bu okuldan mezun olanlar için unutulmaz anıları da ortaya çıkarıyor.